

Camerabeelden van twee van de verwilderde, schuwe katten op Schiermonnikoog. FOTO'S RUG

Katers die nooit brokjes eten

Op Schiermonnikoog leven vijftig verwilderde katten. Ze worden een stuk groter dan huiskatten en eten veldmuizen, konijnen en vogeltjes.

Katten houden van mensen. Het liefst worden ze de hele dag geaaid of spelen ze met bolletjes wol of nepmuizen. Maar niet alle katten. Op het Waddeneiland Schiermonnikoog leven verwilderde katten die niks van mensen moeten hebben. Ze vergaren hun voedsel in de natuur en ze zijn erg schuw. Onderzoekers van de Universiteit van Groningen hebben daarom camera's in die duingebieden gezet. Daarmee bestudeerden ze de katten. Zo ontdekten ze dat het er ongeveer vijftig zijn. Om er zeker van te zijn dat ze niet per ongeluk huiskatten zouden meetellen, lieten ze foto's eerst nog aan de bewoners van het eiland zien. De verwilderde katten

stammen wel af van huiskatten. Waarschijnlijk van huiskatten die ooit zijn meegenomen door vakantiegangers. Daarom mag je de dieren geen 'wilde katten' noemen, want de wilde kat is juist de voorouder van de huiskat. Van sommige van deze verwilderde katten waren de grootouders, overgrootouders en over-overgrootouders al verwilderd. Al die tientallen jaren, misschien zelfs meer dan honderd jaar, reddden ze zich zonder brokjes. De onderzoekers waren be-

nieuwd wat de katten wel aten. Daarom gingen ze op zoek naar de stevige, langwerpige drollen van de katten. Toen ze die drollen uitplozen, vonden ze vooral resten van veldmuizen, maar ook van konijnen, hazen en vogels. Op dat dieet worden de verwilderde katten flink groot, groter dan huiskatten. Huiskatten wegen drie tot vijf kilo, maar deze verwilderde katten halen vaak de zeven kilo, de grootste katers zelfs tien. Hoe kan dat? Onderzoeker Chris Smit van de Rijksuni-

versiteit Groningen denkt dat het komt doordat de katten op het eiland meer ruimte hebben dan in huis. Ook kan het zo zijn dat in een nestje jonge verwilderde katjes alleen de grootste en sterkste overleeft. Kun je die grote verwilderde katten ook tegenkomen als je op Schiermonnikoog bent? De kans daarop is klein, omdat ze zo schuw zijn. Ze maken zich al uit de voeten als je op driehonderd meter afstand bent. "Eilandbewoners komen de katten soms wel tegen, als ze 's avonds wandelen met hun hond", zegt Chris Smit. "De hond gaat dan op de kat af. Best gevaarlijk want de blazende kat kan de hond met zijn klauwen aanvallen." Mensen hoeven volgens hem niet bang te zijn, ook kinderen niet. "Er zijn nog nooit gewonden gevallen." **JOP DE VRIEZE**

Warm klimaat? Paard krimpt

De natuur zit vol zogeheten wetten, die je een soort waarheden als koeien zou kunnen noemen. Zo heb je de wet van Foster, die stelt dat diersoorten op eilanden veel kleiner kunnen worden dan dezelfde dieren op het vasteland. Dat komt doordat er op eilanden minder eten is. En doordat er minder roofdieren wonen. Laatst ontdekten biologen nog een mooi voorbeeld: een minikameleon op een minuscule eilandje bij Madagascar. Ook is er de wet van Bergmann. Die zegt dat vergelijkbare dieren in koude streken veel groter zijn dan in warme landen. Denk maar aan de kleine Aziatische zwarte beer en de grote ijsbeer.

Volgens Bergmann heeft dat te maken met de temperatuur. Ingewikkeld: hoe groter een dier, hoe meer inhoud hij heeft. En hoe kleiner zijn buitenkant dus is ten opzichte van die inhoud. Omgekeerd heeft een klein dier vergeleken bij zijn inhoud juist veel buitenkant – waar dus veel warmte door kan weglekken. Anders gezegd: kleine dieren

koelen sneller af dan grote dieren. En dus is het handig om in koude streken juist wat groter te zijn. Maar klopt die wet van Bergmann echt? Amerikaanse onderzoekers hebben nu fossielen bekeken van een opeenvolging van oude paardensoorten. In een diepe put vonden ze de resten van paarden zoals die zich over tientallen miljoenen jaren hadden ontwikkeld. Er waren kolossale knollen bij, maar ook minuscule paarden, amper zwaarder dan een dikke kater. Dat zagen de onderzoekers trouwens vooral aan de tanden van die paarden (en het staat deze week in *Science*). De onderzoekers bekeken in wat voor klimaat die grote en kleine paarden leefden. Dat kon doordat in de paardentanden oude plantensporen zaten. Die vertelden iets over het heersende klimaat. En ja hoor: hoe warmer het klimaat, hoe kleiner de paarden. Het klopte meteen, en dat zie je niet vaak. Meestal gaat bij onderzoek eerst alles mis gaat, wat mis kán gaan – en dat is de wet van Murphy.

MENNO STEKETEE

ILLUSTRATIE IRENE GOEDE